

Reykjavík
29. apríl 2006

Alþingi
Erindi nr. P 132/1964
komudagur 2.5.2006

Umsögn frá UNIFEM á Íslandi

Um breytingu á almennum hegningarlögum, nr. 19 12. febrúar 1940
(kynferðisbrot)

UNIFEM á Íslandi
Miðstöð Sameinuðu þjóðanna
Laugavegur 42, 101 Reykjavík
Iceland

Stjórn UNIFEM á Íslandi fagnar endurskoðun á kynferðisbrotakafla almennra hegningarlaga og þeim sýnilega vilja stjórnvalda til að auka réttlæti gagnvart konum og þolendum kynferðisofbeldis almennt í íslensku réttarkerfi. Hér á eftir koma athugasemdir okkar.

Sími: +354 552 6200

Fax: +354 552 6010

netfang: unifem@unifem.is

vefur: www.unifem.is

194. grein

I. Við fögnum því að minni krafa er gerð á ofbeldispátt nauðgunar með því að nú hefur „hótun“ komið í stað „hótun um ofbeldi“. Þó teldum við æskilegra að skilyrða ekki nauðgunarhugtakið á þann hátt sem hér er gert. Nauðgunarhugtakið er enn tengt við verknaðinn, þ.e. ofbeldi eða hótun. Orðið nauðgun ætti ekki að þurfa að skilgreina frekar, sbr. orðið þjófnaður eða orðið vændi sem standa sannarlega ein og sér án frekari skilgreininga í nágildandi löggjöf.

II. Við fögnum því að 196. grein um misneytingu hafi verið felld niður og inntak hennar fært inn í 194. grein, þannig er kynfrelsi kvenna virt óháð ástandi þeirra.

Við leggjum til að lágmarksrefsing fyrir nauðgun verði hækkuð úr einu ári í tvö sökum þess hversu vægir dómur eru almennt í þessum málaflokki sem endurspeglar ekki alvarleika brotanna.

195. grein

Við fögnum þessu ákvæði og teljum að það geti leitt til þyngingar á refsingum. Í því felast skilaboð löggjafans um alvarleika nauðgunar. Á sama tíma er það miður að nauðgunarhugtakið skuli vera tengt verknaðinum og magni þess ofbeldis sem beitt er við framkvæmd hans.

Stjórn UNIFEM á Íslandi leggur til að einnig komi til refsibýngingar þegar um er að ræða tvo eða fleiri gerendur í nauðgunarmáli. Það liggur fyrir að fjöldanauðgun hefur í för með meiri ógnun fyrir þolandann. Jafnframt er lagt til að ef þolandi nauðgunar sætir að auki mannráni, komi það einnig til refsibýngingar.

197. grein

Við leggjum til að sett verði inn lágmarksrefsing fyrir brot af því tagi sem fjallað er um í þessari grein vegna þess valdamunar sem er ríkjandi á milli aðila.

Þróun í þágu kvenna
allra hagar

199. grein

Við fögnum þessu ákvæði þar sem það telst ótvíræð réttarbót fyrir konur, sem eru í flestum tilfellum þolendur kynferðislegs áreitiss.

202. grein

Því ber að fagna að breytingar á þessari grein hafa í för með sér að alvarleiki brotsins hefur verið lagður að jöfnu við nauðgun.

205. grein

Við teljum þessa grein mikla réttarbót fyrir samfélagið í heild sinni.

206. grein

Stjórn UNIFEM á Íslandi gerir alvarlegar athugasemdir við þessa grein þar sem hún þykir enn endurspeglar gamaldags viðhorf til vændis og er ekki í samræmi við þá réttarbót sem felst í breytingu á nauðgunarlöggjöfni og þeirri sem snýr að kynferðisbrotum gegn börnum.

Á sama tíma og við fögnum því að sá eða sú sem selur aðgang að líkama sínum skuli ekki lengur vera sakhæf/ur þá þykir okkur miður að aðeins sá eða sú sem hagnast á vændi annarra skuli sakhæf/ur. Þetta endurspeglar áðurgreint viðhorf og tekur ekki tillit til þeirrar staðreyndar að flestir þeir (oftast konur) sem selja aðgang að líkama sínum eru fórnarlömb aðstæðna sem þarf að taka tillit til í löggjöf sem þessari. Við minnum jafnframt á þá samstöðu sem myndaðist innan kvennahreyfingarinnar þegar ljóst var að til kæmi endurskoðun á löggjöf um vændi og þá kröfu að sænska leiðin yrði farin.

Lokaorð

Hafa ber í huga við endanlega endurskoðun kynferðisbrotalöggjafarinnar að það viðhorf er greinilegt í lögunum að athöfn og hegðun ofbeldismannsins er skilgreinandi þáttur brotsins og kynferðislegt markmið hans. Upplifun konunnar er málinu nánast óviðkomandi. Rannsóknir hafa sýnt fram á að ofbeldi er ekki aðalverknáðurinn í augum konunnar sem verður fyrir nauðgun heldur brotið gegn kynfrelsi hennar og innrásin í líkama hennar.

Hvað varðar fyrningarfrest í kynferðisbrotamálum gegn börnum fögnum við því að fyrningarklukkan skuli ekki byrja að tifa fyrr en við 18 ára aldur í stað 14 ára áður. Hins vegar erum við þeirrar skoðunar að þegar um alvarleg brot er að ræða ætti fyrningarfrestur ekki að eiga við.

Hvað varðar vændiskafla löggjafarinnar ber að hafa í huga við endanlega gerð hans að ekki er hægt að líta á sölu vændis með sömu augum og litið er á viðskipti milli tveggja jafningja. Helstu ástæður þess eru sem fyrr segir félagsleg staða þeirra sem selja aðgang að líkama sínum og sá valdamunur sem til staðar er milli aðila. Hugmyndin um frjálst val einstaklinga á heldur ekki við þegar um vændi er að ræða þar sem valkostir þeirra sem stunda það eru þröngir.

UNIFEM á Íslandi

Miðstöð Sameinuðu þjóðanna

Laugavegur 42, 101 Reykjavík

Iceland

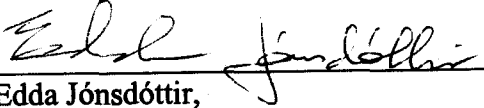
Sími: +354 552 6200

Fax: +354 552 6010

netfang: unifem@unifem.is

vefur: www.unifem.is

Fyrir hönd stjórnar UNIFEM á Íslandi,

Edda Jónsdóttir,
formaður stjórnar.

Guðrún Margrét Guðmundsdóttir,
varaformaður stjórnar.

UNIFEM á Íslandi
Miðstöð Sameinuðu þjóðanna
Laugavegur 42, 101 Reykjavík
Iceland

Sími: +354 552 6200
Fax: +354 552 6010
netfang: unifem@unifem.is
vefur: www.unifem.is

Þróun í þágu kvenna
allra hagr